

vilka inbjuda till ett raskare tempo. Men även dylika önskemål kunna ju förverkligas vid en framtida revision av hela koralboken.

Emellertid vore det nu högeligen önskvärt, att dessa alternativa koraler finge användas samt att vederbörande toge hänsyn till det lilla påpekande, som avslutar häftet.

A. R.

Alternativ eller icke till Nya psalmer.

Nedanstående har tillställts Tidskriften med begäran om införande, vilken begäran Red. velat efterkomma, ehuru den ej delar Förf. synpunkter i det väsentliga, varom ock en efterskrift vittnar.

Från den dag, då »Nya psalmer» genom Kungl. kungörelse den 12 sept. 1921 anbefalldes att »försöksvis brukas vid den allmänna gudstjänsten» och andra heliga förrättningar och till den dag i maj 1934 då tillkallade sakkunniga framlagt förslag till alternativa koraler för vissa av »Nya psalmer» ha icke fullt tretton år förrunnit. Och dock har under denna tid en kris inträtt i den kyrkligt-religiösa sången, som enklast kunde uttryckas med Luthers bekanta slutreplik vid religionssamtalet i Marburg: I haven en annan ande än vi. Det är som hörde man dessa ord genom gravhällen vid en ekumenisk pelare i Uppsaladömen.

Den djärva och strålande tro på en inomsvensk ekumenik, som vann en löftesrik seger genom att lyckas ge den andliga visan hemorts rätt inom kyrkmurarna, har visat sig vara så pass levande verksam, att biskop Eklunds psalmboksförslag (som dock synes vara tilltaget med bred marginal för säkert väntade gallringar) innehåller samtliga »Nya psalmer» minus tre.

Men de förhoppningar, som genom den i samband med nya psalmer utgivna koralboken väcktes, att den enkla andliga visan skulle få en bredare plats bredvid den gamla kyrkopsalmen i de landsändar, där den kyrkogeografiskt hörde hemma, ha grundligt decimerats genom sakkunnigas i år utgivna förslag till alternativa melodier. Hur pass alternativa dessa melodier äro avsedda att vara, visa de sista raderna i detta förslag, som rubricerar ett 40-tal koraler i 1921 års »tillägg» som melodier, vilka »icke lämpa sig för högmässan».

Hur medlidsamt än ett försök måste bli betraktat att i ordets egentliga bemärkelse bryta en lans för den andliga visan, så måste det dock i all enfald och uppriktighet ske.

När Nathan Söderblom som den drivande kraften (ty utan honom hade det väl aldrig skett) lyckades öppna kyrkportar och väderlådor för väckelsesångerna från det sista århundradet, så menade han och männen bakom honom, att dessa sånger skulle sjungas på *sitt eget tungomål* i främsta rummet å de orter och av de menigheter, där de icke voro några »nya» psalmer utan gammal kär tradition. Den store ekumenikern ville med andra ord göra kyrkan hemvarm för en mängd folk, som i templet

saknade något, som var dem övermåttan kärt: en sångart, som de älskade och förstodo och framförallt behövde för sitt enkla men uppriktiga andliga liv. Sällan har väl Sveriges kyrka varit så nära att bli en folkkyrka som under de år, då den från väckelsen bevarade fromheten ute i landet möttes av en brodershand från den unglyrklyga rörelse, som under »korsfågstiden» 1909 och åren därefter med hänförelse sjöng in den andliga visan i somligstädes förstummade, somligstädes ganska trögtungade kyrkokenigheter.

Att man i Strängnäs, Stockholm och Uppsala icke förstår detta i maj år 1934 har resulterat i att man gjort texterna till nya psalmer hemlösa och främmande i den svenska kyrkan genom att kläda av dem deras melodier. Ty försöket att ikläda dessa enkla lantliga visor en mot »kyrklig stil och värdighet» svarande skrud liknar ingenting bättre än att kläda en kolportör från 60-talet i en restaurerad mässhake från 1400-talet. Och den eventuella välvilja, som står bakom detta försök, har föga gemensamt med den Söderblomska generositeten. Trots de säkert utomordentliga musikaliska förtjänsterna i de »alternativa» korallerna vågar man knappast föreslå dem den popularitet och användning de säkert kunde förtjäna, helt enkelt därför att bakom de ursprungligen till Nya psalmer brukade melodierna ligger en levande tradition av allra starkaste slag: väckelsefromhetens. Man kan knappast tänka sig, att en sydsvenskt orienterad biskop och två metropolitanska organister kunde ha handlat annorlunda än de gjort. De ha förvisso, understödda av en kraftigt agiterande och uppagerad opinion, och rikligen försedda med »alternativt» material av i »strävt kyrklig stil» tränade organister-komponister gjort sitt allra bästa. Men med all känsla för vad vetenskaplig lärdom och konstnärlig stil kräver ha de dock föga förstätt av den landsbygdens fromhet, som accepterat de stundom torftiga texter och melodier, i vilkas duvohamn anden sänkt sig ned i väckelsens döpelsetimma. Det är med dessa ting som med Marseljäsen och Du gamla, du fria. Vad ord och melodi säga betyder mindre än vad de väcka. Det är inga konstverk. Ändå leva de. Och skola leva.

Man har varit betänkt på att ge oss en ny folksång. Men ingen, säger ingen, har veterligt sökt skriva en ny melodi till »Du gamla». Förhållandet är enahanda med de andliga sångerna. *Skapa nytt!* Men *Skriv icke om!* Skall den andliga visans melodi efter sitt skygga sångarbesök innanför kyrkdörren kastas ut, så låt också texten följa med! Men var viss om, att inte blott sångerna utan också många sångare gå sin väg ur en kyrka, som var för stel och trång och förnäm för att låta en olärd tunga höja en lovsång i armodsskrud. Du älskade kyrka! Vad allt anser du dig icke ha råd att mista, du, som ofta aktat dogmerna högre än själarna och konsten mer än anden.

Det må vara aldrig så sant, att många nya psalmer (enligt sakkunnigas utlåtande 40!) i sin ursprungliga melodidräkt icke »lämpa sig för högmässan», men det må frågas, om de ens i den nya, av sakkunniga tillskurna och broderade kyrkoskruden göra det. Väl kan det tänkas, att om så enkla, konstlösa melodier kunnat tända eller uttrycka en religiös känsla, så skall en stiltrogen och konstnärligt fullödig melodi förtäta den

religiösa känslan till en kyrklig dylik, men här må frågas, om icke till dessa ädlare melodier kräves texter av högre poetiskt stilvärde.

Allt som allt. En ny kyrkligt-religiös sångepok kan måhända skapas genom kommittéutredningar och sakkunnigeförslag. Men när livets egen herre skapar, tager han ofta jämväl i sin tjänst de enfaldiga. Men skulle blott önska, att såväl den ena som den andra andans män finge sångrum under samma kyrkotak.

Axel Hambræus.

1. Kyrkoherde Hambræus synes i första hand vända sig mot alternativet till de andliga sångerna bland de nya psalmerna, ehuru han rubricerar sin uppsats »Alternativer eller icke till Nya psalmer». Då redan förut alternativet förefunnits i koralboken kan ju saken i sig icke anses förkastlig. I själva verket torde förf. ej heller ha något emot alternativa melodier till de övriga psalmerna i 1921 års tillägg, blott man undantager den del därav som kan räknas till väckelsens sångskatt.

2. Författaren håller före att dessa andliga sånger från väckelse-tiden leva, och uttalar även sin visshet att de skola leva. Påståendet torde vara en smula för djärvt. Otivelaktigt lever en obetydlig rest av de många sånger, som väckelsen frambragte, men blott inom vissa kretsar inom kyrkan. Min egen erfarenhet från ganska skilda trakter av vårt land är att det förefinnes en rent förbluffande okunnighet bland ung och gammal om även dessa sånger. Och ibland det uppväxande släktet äro de mångenstädes fullständigt okända.

Att de ännu fortleva på andra håll motsäger icke detta.

3. Om nu en präst, som kunde finna någon eller några eller möjligen många av dessa sånger, vilka hans församling är obekant med, ur textlig synpunkt värd att göras levande i församlingen men samtidigt finner dess musikaliska dräkt sådan att den ej kan eller bör brukas i församlingens gudstjänster, skall då den prästen nödgas låta dessa psalmer förbliva dödt gods i församlingen? (Bland psalmer till denna kategori räknar jag exempelvis själv: 525, 589, 594.) Göras dessa psalmer icke härmed en otjänst av alternativens motståndare? Är det dock icke ur religiös synpunkt viktigare att det religiösa budskapet blir levande i Guds församling, än att det blir levande på den melodi, som några i församlingen älska? Det är ju dock så att även tidigare älskade sånger skiftat melodi, och dock förblivit lika älskade. (Ex. Ingen hinner fram. Var man må nu väl fröjda sig. Jag lyfter mina händer.)

4. Förf. skriver: »Att man i Strängnäs, Stockholm och Uppsala icke förstår detta (att man 1909 sjöng in den andliga visan i kyrkemenigheter) har resulterat i att man gjort texterna till nya psalmer hemlösa och främmande i den svenska kyrkan genom att klä av dem deras melodier.» I sakfrågan hänvisar jag till vad jag ovan sagt. Ytterligare måste jag tillägga att det knappast kan befinnas vara tillbörligt att hudflänga en kommittés ledamöter för att de fullgjort det uppdrag som lämnats åt kommittén. Skall någon människa här hudstrykas, måste det väl ändå rimligtvis vara uppdragsgivaren.

5. Det synes mig också otillbörligt att likna »dessa enkla lantliga visor» vid kolportörer från 60-talet. De äro ingalunda några kolportörer.

6. Lika otillbörligt synes det mig att inblanda Söderbloms ekumeniska arbete i denna diskussion. Det rör sig här om en musikalisk fråga och den må få diskuteras utifrån den musikaliska förutsättningen. Åtminstone må det väl få anses vara mera likt den Söderblomska generositeten att medgiva alternativ — vilket han själv gjorde i fråga om några av de andliga sångerna — än att vägra sådana.

Där alternativet föreligger vid sidan om de gamla melodierna får den praktiska erfarenheten visa vilkendera, som äger den största livskraften.

A. Adell.

Årsmöten.

Angermanlands organistförening höll den 8 juni årsmöte i Östersund i samband med kyrkosångshögtiden varvid även Medelpads och Jämtlands organistföreningar inbjudits. Kantor N. H. Vikberg, Sollefteå, höll hälsningsanförandet och valdes till ordf. Först behandlades de av centralstyrelsen utsända frågorna. Den fråga, som samlade det största intresset, var bildandet av en kyrkomusikernas änke- och pupillkassa. Centralstyrelsen hade utsänt ett av musikdirektör Fr. Hjort väckt förslag. Förslaget blev föremål för en längre debatt. Mötet uttalade sig i huvudsak för förslaget, men då förutsättningarna för kassans bildande ansågs nog så optimistiskt bedömda remitterades förslaget till centralstyrelsen för vidare överarbetning. Till ledamöter i centralstyrelsen omvaldes enhälligt musikdirektörerna Svante Sjöberg, Karlskrona, Cyrus Granér, Älvsjö, Carl Brodin, Smedjebacken, Otto Björstedt, Mölndal, Olof Söderlund, Arvika, David Ahlén, Stockholm, och kantor K. J. Ulander, Ramsele. Till suppleanter utsågos kantorerna E. G. Risberg, Revsund, Rolf Forsman, Bettna, Ragnar Blennow, Astorp, musikdirektörerna Gösta Lundborg, Dalahusby, P. Littorin, St. Malm och Ragnar Darell, Linköping. Till revisorer omvaldes hrr Carl Lindberg, Lund, och Henrik Dahlkvist, Helgesta. Vid enskilt möte med

Angermanlands organistförening beviljades ansvarsfrihet. Till revisorer omvaldes hrr Elof Jakobsson, Edsele, och Artur Jacobsson, Multrä, med R. Karlkvist, Kvarnån, som ersättare.

K. J. Ulander.

Lunds stifts organister och kantorer hade förlagt sin sedvanliga årssammankomst till det fagra Båstad, den 10 och 11 juli. Som vanligt öppnades mötet med ps. 204:2 varpå ordföranden, musikdirektör Svante Sjöberg, i hjärtliga ordalag hälsade välkommen. Härefter företogs i stadgarna föreskrivna val och utsågos till revisorer för Centralstyrelsens räkenskaper herrar C. Lindberg, Lund, och H. Olbers, Kågeröd, samt till stiftsföreningens revisorer herrar L. Hansson, Sireköpinge och K. Ekberg, Malmö. Stiftsföreningens räkenskaper balansera på kronor 2,172:58 med en kassa-behållning av kr. 1,056:44.

Före valet av Centralstyrelse framhöll flera talare att det var ofrånkomligt att plats bereddades i Centralstyrelsen för yngre krafter, ävensom att man ej kan påräkna samma intresse och arbetsintensitet hos personer som redan lämnat sin tjänst eller som nått över den normala pensionsåldern. Vid slutet omröstning utföll valet sålunda: Omvalda herrar S. Sjöberg, Karlskrona, C. Brodin, Smedjebacken, D. Ahlén, Sthlm, O.